

Innst. O. nr. 119

(2000-2001)

Innstilling fra næringskomiteen om lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

Ot.prp. nr. 52 (2000-2001)

Til Odelstinget

1. PROPOSISJONENS HOVEDINNHOLD

Regjeringen legger med dette fram forslag til ny lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Den nye loven skal erstatte lov 10. desember 1948 nr. 3 om veterinærer mv. Med lovforslaget ønsker Regjeringen å sikre at dyr får forsvarlig behandling og at produktene fra matproduserende dyr tilfredsstillende kravene til trygg mat av god kvalitet. Det særskilte kapitlet om organisering av det offentlige veterinærvesenet i nåværende lov videreføres ikke. En nærmere orientering om gjennomføringen av vaktordningen i dyrehelseforvaltningen gis i kap. 3. Loven er utvidet til å gjelde både veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Lovforslaget legger videre vekt på å modernisere bestemmelsene om plikter og rettigheter som følger med autorisasjon eller lisens. Kravene til forsvarlig virksomhet og til åpenhet skjerpes, og det er lagt vekt på at autorisasjon eller lisens både medfører et særskilt ansvar for egne handlinger og for virksomheten til medhjelpere av ulik karakter. Loven har også bestemmelser om Det veterinærmedisinske rettsråd.

Av de viktigste nye bestemmelsene kan nevnes:

- krav til forsvarlighet
- større krav til åpenhet og innsyn i journaler
- aldersgrense
- nye bestemmelser om nødhjelp
- hjemmel til å pålegge vaktplikt
- hjemmel til å nekte rekvirering av visse legemidler
- fiskehelsebiologene gis rett til å rekvirere legemidler til akvatiske dyr unntatt sjøpattedyr
- bruk av medhjelper
- sikkerhetsstillelse
- mulighet for beordring av private til offentlig tjeneste
- hjemmel til å gi forskrifter om bruk av legemidler på dyr.

1.1 Begrunnelse for og arbeidet med ny lov

Nåværende lov om veterinærer er i hovedsak en profesjonslov som beskriver vilkår for autorisasjon og fastsetter veterinærenes rettigheter og plikter. Den har imidlertid også avsnitt om det offentlige veterinærvesenet og Det veterinærmedisinske rettsråd. På mange områder fanger ikke loven opp dagens problemer verken for myndighetene, dyreeierne eller veterinærene. Det ble derfor satt i gang et arbeid med å revidere lov om veterinærer i 1994.

Det er en økende interesse for etisk forsvarlig dyrehold, økologisk landbruk og alternative behandlingsmetoder både blant produsenter og forbrukere. Mange dyreklinikker har nå utstyr og behandlingsmuligheter av samme standard som humanklinikker har. Det er et åpenbart behov for å stille krav til kompetanse og forsvarlig virksomhet for veterinærer og eventuelt andre yrkeskategorier som skal ta dyr i behandling etter nye, avanserte metoder. Slike krav bør fastsettes i, eller med hjemmel i, en profesjonslov som angir rettigheter og plikter til autorisert personell i samsvar med deres kompetanse.

Det er også et selvstendig mål at det brukes så lite legemidler som mulig ved produksjon av mat. Forebyggende virksomhet er derfor en viktig del av veterinærmedisinen.

De offentlige veterinære arbeidsoppgavene har økt særlig sterkt fra begynnelsen av 90-tallet. Dette skyldes for en stor del at WTO- og EØS-avtalene har gitt nye rammebetingelser for internasjonal handel med levende dyr og animalske produkter. Videre har distriktsveterinærene fått ansvaret for sekretariatsfunksjonen for dyrevernemndene, samtidig som dyrevernarbeidet har fått langt større aktualitet de siste årene. Departementet har derfor behov for fleksibilitet når det gjelder å organisere offentlige tilsynsoppgaver som kontroll- og overvåkningsoppgaver og dyrevernarbeid i forhold til skiftende rammebetingelser.

I dag arbeider et stort antall personer med private og offentlige oppgaver innen helsearbeid i oppdrettsnæringen. De fleste av dem er veterinærer, men det er også et betydelig antall fiskehelsebiologer, utdannet ved universitetene i Bergen og Tromsø. Disse kandidatene vil kunne bli et viktig alternativ til veterinærene ved helsearbeid innen akvakulturnæringen. Det er behov for å gi den nye yrkesgruppen en beskyttet tittel. I samarbeid med utdanningsinstitusjonene er denne tittelen blitt fiskehelsebiologer. Hvis de skal drive selvstendig virksomhet innen sitt fag, må de i lovs form gis rettigheter og plikter i henhold til sin kompetanse. Det synes naturlig at fiskehelsebiologene reguleres i samme lov som veterinærene, siden de vil ha sammenfallende oppgaver overfor akvatiske dyr unnatt sjøpattedyr. Veterinærenes enerett til behandling av akvatiske dyr blir derfor delvis opphevet.

Parallelt med utviklingen innen humanmedisinen er alternative behandlingsmetoder på veg inn i veterinærmedisinen. Departementet ønsker å skaffe lov hjemmel til å kunne regulere alternativ praksis.

I dyreklinikker og i offentlig virksomhet arbeider det også ikke-veterinærer, såkalte «veterinærassistenter», som ofte utfører selvstendige oppgaver under veterinærens ansvar. Det utdannes nå en egen yrkesgruppe, dyrepleiere, gjennom et ettårig undervisningstilbud med avsluttende eksamen ved Norges veterinærhøgskole. Departementet mener at slikt personell som driver veterinær virksomhet på den autoriserte veterinærens ansvar, bør omfattes av lov om dyrehelsepersonell.

2. HØRINGER

Departementet sendte et lovutkast på en første høring i desember 1996. Forslaget var en videreføring av disposisjonen for veterinærloven av 1948. Under arbeidet med høringsuttalelsene ble det klart at endringene i rammebetingelsene for offentlig veterinær virksomhet etter hvert har fått et slikt omfang at det må få konsekvenser for strukturen i den nye loven. Bare siden lovarbeidet ble startet opp i 1994 har antall offentlige oppgaver økt vesentlig, og utviklingen ser ut til å fortsette. Dette setter nye krav til forvaltningskompetansen hos fylkes- og distriktsveterinærer. Flere offentlige oppgaver fører også til at mange distriktsveterinærer ikke lenger har tid til å drive praksis innenfor ordinær arbeidstid, slik nåværende lov bestemmer. Konsekvensen er at klinisk praksis i hovedsak må dekkes av private veterinærer, og skillet mellom privat og offentlig ansvar for veterinære oppgaver må gjøres klart. Det ble derfor nødvendig å vurdere organiseringen og finansieringen av det offentlige veterinærvesenet, herunder vaktordningen, separat og så raskt som mulig.

Utgangspunktet for vurderingen var at det ikke lenger synes naturlig med en spesiell omtale av det of-

fentlige veterinærvesenet i en lov som utvides til å omfatte både veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Offentlige oppgaver innen dyrehelse og dyrevern vil fremgå av særlovgivning med forskrifter, og av arbeidsinstruksjoner for den enkelte arbeidstaker. Hvordan staten organiserer sine etater er ikke avhengig av egne lovhjemler. Statsbudsjettet vil gjenspeile aktivitetsnivået og gi den økonomiske rammen for etatene, og organiseringen må være den til enhver tid mest hensiktsmessige ut fra statens prioriteringer i forhold til samfunnets behov.

På grunn av dette ble følgende punkter i lovutvalgets mandat behandlet spesielt:

- definisjon av hva som er veterinære oppgaver
- klar deling mellom offentlig og privat ansvar for løsning av de veterinære oppgavene i samfunnet
- sikre at veterinærvesenet er tilpasningsdyktig i forhold til endringer i de veterinære oppgavene både nasjonalt og internasjonalt
- vurdere økonomiske og administrative konsekvenser

Disse spørsmålene ble lagt fram for Stortinget i form av St.prp nr. 54 (1999-2000) Om faglige, juridiske og økonomiske rammer for dyrehelseforvaltningen og virksomheten til veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Stortinget fattet vedtak i saken 14. juni 2000 i samsvar med Regjeringens forslag. Med dette vedtaket mener departementet det er overflødig å videreføre kap. 2, Offentlige veterinærer, i nåværende lov. Det foreliggende lovforslaget er derfor en ren profesjonslov. Loven skal imidlertid ha bestemmelser for Det veterinærmedisinske rettsråd, fordi dette organet bl.a. skal uttale seg om spørsmål med tilknytning til dyrehelsepersonells yrkesutøvelse i klinisk virksomhet.

Departementets forslag etter første høringsrunde ble sendt på høring 25. september 2000 til en rekke offentlige instanser og interesseorganisasjoner. De fleste høringsinstansene hadde uttalt seg til forslaget i første høringsrunde.

Høringsinstansene har i hovedsak støttet forslaget om en felles lov for veterinærer og annet dyrehelsepersonell. De fleste er positive til å utelate bestemmelser om det offentlige veterinærvesenet, men Den norske veterinærforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Bondelag og GENO er uenige i denne vesentlige endring i forslaget.

De fleste innvendingene er rettet mot formuleringer knyttet til legemidler, enerett til behandling og rettigheter til fiskehelsebiologer og dessuten til bestemmelser for samarbeid og vakt.

2.1 Lovens formål

Høringsinstansene var i hovedsak enig i formålene med loven. Den norske veterinærforening (DNV)

og Norges Bondelag syntes imidlertid ikke formålsbestemmelsene ble dekkende for innholdet i loven.

Den norske veterinærforening skrev følgende:

«DNV er enig i lovens formål. Det må imidlertid påpekes at punkter under formålsparagrafen ikke i nødvendig grad blir fulgt opp i lovforslaget. Ved å fjerne reguleringen av det offentlige veterinærvesen og statens ansvar for at det er veterinærtilbud i hele landet, er det vanskelig å se at intensjonen under pkt 2 er oppfylt. Det er også vanskelig å se at formålet under pkt 3 blir ivaretatt i spesiell grad i loven da loven i hovedsak kun regulerer virksomheten i klinisk praksis.»

Norges Bondelag skrev følgende:

«I det nye forslaget til lovtekst er det foreslått å fjerne formuleringer som gir Staten ansvaret for å opprettholde en forsvarlig veterinærdekning i hele landet. Norges Bondelag kan ikke akseptere at Statens ansvar i denne sammenheng svekkes. Norges Bondelag mener at den foreslåtte endring ikke samsvarer med lovens formålsparagraf der det bl.a. heter at loven skal bidra til at det finnes et faglig adekvat tilbud på tjenester for fremme av dyrehelse og dyrevelferd og skaffe trygge matvarer.»

Departementet har kommet til at det vil være en fordel å omformulere formålsbestemmelsen. En kort formålsbestemmelse mer på linje med helsepersonelloven blir trolig best og likevel dekkende for lovens innhold.

2.2 Nødhjelp

Departementet mener behovet for å hjelpe syke eller skadde dyr som hovedregel vil dreie seg om varmblodige enkelt dyr, eller eventuelt husdyrbesetninger ved katastrofer som brann eller annet. Departementet har vært i tvil om hvor mange kategorier dyrehelsepersonell som skal omfattes av en spesiell plikt til nødhjelp i slike tilfeller. Departementet mener at en plikt til å yte nødhjelp som omtalt ovenfor, og som er en videreføring av tidligere bestemmelser, i denne sammenhengen skal gjelde generelt for dyrehelsepersonell. En slik bestemmelse vil også være mest i tråd med høringsmerknadene. Dyrehelsepersonell blir da pålagt de samme plikter ut fra egne forutsetninger for å gi nødhjelp. Dette reduserer selvsagt ikke den generelle plikten alle og enhver har til å yte den hjelp de formår etter dyrevernsloven.

2.3 Rekvirering og utdeling av legemidler

Også ved annen høring kom det mange kommentarer til § 18, som i høringsutkastet het: «Rekvirering og utdeling av legemidler.»

2.3.1 Kommentarer til rekvireringsrett for fiskehelsebiologer

DNV, Statens dyrehelsetilsyn, Norges veterinærhøgskole, Statens helsetilsyn, Statens legemiddelkon-

troll og Legemiddelindustriforeningen er alle av den oppfatning at fiskehelsebiologene ikke bør ha rekvireringsrett. Dette begrunnet de med at det vil medføre langt flere rekvirenter enn i dag om fiskehelsebiologene får rekvireringsrett. Dette øker sjansen for økt rekvirering av reseptpliktige legemidler. Etter deres mening er en slik utvikling uønsket fordi det vil utgjøre en risiko for å øke forbruket av legemidler generelt, og antibakterielle midler spesielt, med de konsekvensene dette kan få for norsk matfiskproduksjons anseelse og troverdighet utad. Nevnte institusjoner fant det videre ulogisk å ta inn bestemmelsen som er foreslått i høringsforslagets § 18 annet ledd siden den er i motstrid med angitt EU-direktiv. Helsetilsynet foreslo at teksten eventuelt modifiseres til: «Departementet kan i forskrift bestemme at annet dyrehelsepersonell med autorisasjon eller lisens kan få begrenset rekvireringsrett.» Denne formuleringen vil da være sammenfallende med tilsvarende i den nye loven om helsepersonell.

Fiskeridepartementet, Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet, Fiskehelseforeningen, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø/Norges fiskerihøgskole og Norske fiskeoppdretters forening var positive til at loven formuleres slik at fiskehelsebiologene får rett til å rekvirere legemidler til akvatiske dyr unntatt sjøpattedyr så snart dette er forenlig med EUs regelverk.

Departementet vil ut fra en samlet vurdering opprettholde forslaget om at fiskehelsebiologene kan rekvirere reseptpliktige legemidler til akvatiske dyr, unntatt sjøpattedyr. Regjeringen vil, så snart som mulig, ta initiativ overfor EU for å få fjernet hindringer som kan synes å foreligge i EUs regelverk for iverksettelse av fiskehelsebiologenes rett til å rekvirere legemidler.

2.3.2 Kommentarer til forbud mot rekvirering av bestemte legemidler til dyr

Departementet mener at hjemmelen til å forby bruk av visse legemidler er en av de viktigste endringene fra den tidligere loven om veterinærer. Kontroll med rekvirering, utlevering og bruk av legemidler vil bli viktige virkemidler i arbeidet med mattrygghet og arbeidet med å redusere resistensutvikling.

2.3.3 Kommentarer til tilsyn med rekvirering av legemidler

Helsetilsynet fant det naturlig at Landbruksdepartementet skal ha samme rolle når det gjelder kontroll med legemiddelrekvirering innen dyremedisin som Sosial- og helsedepartementet har innen humanmedisin. Departementet vil videreføre bestemmelsen på en slik måte at ansvaret for tilsyn med veterinærers, eventuelt fiskehelsebiologers, rekvirering av legemidler legges til dyrehelsemyndighetene.

Intensjonen er videre å likestille fiskehelsebiologer og veterinærer når det gjelder undersøkelser og behandling av akvatiske dyr unntatt sjøpattedyr. Rettighetene etter § 18 skal gjelde straks loven er trådt i kraft. De er ikke koblet til rekvireringsretten for legemidler. Det er bare rekvireringsretten som vil få utsatt ikrafttredelse. Den som har rekvireringsrett har imidlertid et spesielt ansvar for at det legemidlet som rekvireres blir riktig brukt. Departementet har beholdt en lovtekst med eget ledd bare for veterinærer og ett ledd for fiskehelsebiologer.

2.3.4 Merknader til at bare den som er veterinær kan forestå kjøttkontroll

Høringsinstansene har ulike syn på at kjøttkontroll forbeholdes veterinærer og at dette nevnes spesielt i denne loven.

Universitetet i Bergen og Universitetet i Tromsø/NFH var imot at kjøttkontroll skulle forbeholdes veterinærer og mente at kjøttkontroll for akvatiske dyr burde vært omfattet av regelen i annet ledd, så langt denne passer. Universitetene mente at kjøttkontroll for akvatiske dyr var en oppgave som naturlig hørte under fiskehelsebiologers kompetanseområde, og at regelen virket unødvendig begrensende for deres arbeidsoppgaver.

Departementet ønsker å beholde bestemmelsen om at kjøttkontroll er forbeholdt veterinærer. Med kjøttkontroll menes her den tradisjonelle kjøttkontrollen av landdyr. Kontroll av sjømat er ikke omfattet av lovens betegnelse kjøttkontroll. Selv om lov om kjøttproduksjon med forskrifter regulerer og setter krav til utførelsen av kjøttkontroll, finner departementet at det her bør fremgå klart at kjøttkontroll er en spesifikk oppgave for veterinærer, fordi en forsvarlig kjøttkontroll baseres på kunnskaper i patologi.

2.3.5 Taushetsplikt

Departementet har på bakgrunn av høringsmerkene gått inn for en tilnærmet harmonisering med taushetsreglene i annet norsk regelverk. Bestemmelsene vil bli gitt som en hovedregel om taushetsplikt for personlige og driftsmessige forhold. Dyrehelsepersonell og deres medhjelpere vil bli omfattet, men bestemmelsen vil og gjelde for andre som omhandles i loven. Forslaget til ny lovtekst som ble foreslått av Justisdepartementet er tatt inn i sin helhet.

2.3.6 Samarbeid og klinisk vakt

Den norske veterinærforening (DNV) var sterkt kritisk til første ledd og uttalte:

«Paragrafen omhandler ansvaret for at det er forsvarlig veterinærdekning i landet, og må ses i sam-

menheng med lovforslagets § 1, pkt. 2 (formålsparagrafen). Her sies det at loven skal bidra til at det finnes et faglig adekvat tilbud på tjenester for fremme av dyrehelse og dyrevelferd. I nåværende lovforslag legges dette ansvaret på den praktiserende veterinæren. (...) Forslaget at staten fraskriver seg ansvaret for at det er forsvarlig veterinærdekning i hele landet og at det er veterinærhjelp til alle døgnet tider. Det er tvilsomt om det foreliggende forslaget til § 26 ivaretar formålsparagrafen. (...) DNV foreslår således at det under § 26 tas inn at det skal etableres klinisk veterinær-vakt i alle deler av landet til en avtalt statlig godtgjørelse.»

DNV gikk også sterkt imot at staten får hjemmelsgrunnlag for å kunne pålegge praktiserende veterinærer plikt til å delta i den kliniske vakten på det sted de utfører sin virksomhet. DNV går også mot at godtgjørelse (tilskudd) for vakt differensieres på grunnlag av inntjening, slik det er beskrevet i forarbeidene til loven. Distriktpolitiske virkemidler for å sikre veterinær bemanning i hele landet må utøves på annen måte. Videre mener DNV godtgjørelse for vakt må være gjenstand for forhandlinger mellom partene.

Rådet for dyreetikk sa:

«(...) Etablering av vakt framstår som et rent privat anliggende, der staten riktignok skal yte økonomisk støtte. Rådet for dyreetikk frykter at dette ikke vil være et tilstrekkelig virkemiddel for å sikre at syke dyr får nødvendig behandling i tide. Fritid verdsettes stadig mer av stadig flere, og områder med stor vaktbelastning vil være lite attraktive for den nye generasjon veterinærer. (...)»

Statens dyrehelsetilsyn mente om § 26 at denne bestemmelsen bør slås sammen med § 27 under overskriften «Beordring av dyrehelsepersonell». Første ledd bør strykes. De mente at det ikke er riktig å lovfeste føringer om praksissamarbeid. I stedet foreslo de å gi departementet anledning til å fastsette forskrift om vilkår for å få tilskudd til klinisk vakt.

GENO sa at forslaget representerer et tilbakeskritt i forhold til forrige utkast (des.1996). De sa videre:

«For husdyrbrukerne er det viktig at det er et tilfredsstillende tilbud på veterinære tjenester til en hver tid på døgnet i hele landet. Vi kan ikke se at næringens behov på dette området blir tilstrekkelig ivarettatt i det nye forslaget. Etter vårt syn bør det være det offentlige ansvar å sikre tilfredsstillende tilbud på veterinære tjenester. GENO vil derfor be om at følgende lovtekst slik den var formulert i forrige utkast (§ 24) opprettholdes: «Det skal etableres en klinisk veterinær-vakt i alle deler av landet. Departementet inngår avtale med yrkesorganisasjonene om organisering og gjennomføring av vakten samt en godtgjørelse for deltakelse.»

Norges Bondelag påpekte at Staten har et ansvar for at det er en tilstrekkelig veterinærberedskap gjennom hele døgnet etter dagens veterinærlov. Norges Bondelag kan ikke akseptere at Statens ansvar i denne sammenhengen svekkes.

Departementet vil ta inn forslaget fra Statens dyrehelsetilsyn om at staten kan sette betingelser for utbetaling av tilskudd til klinisk vakt. Departementet mener videre at det er viktig å ha hjemmel til å pålegge vakt som en sikkerhetsforanstaltning i tilfelle vekten ikke dekkes ved frivillig deltakelse.

3. ANNET RELEVANT REGELVERK

3.1 Nordiske veterinærlover

Den svenske veterinærloven, Lag om behörighet att utöva veterinäryrket av 2. juni 1994 (SFS 1994:844), er en ren profesjonslov. Loven har ingen bestemmelser om det offentlige veterinærvesen. Det offentlige veterinærvesen i Sverige tar seg bare av sjukdomsproblemer hos produksjonsdyr, dyrevernsproblem og næringsmiddelhygiene, foruten saker som kommer inn under lov om husdyrsjukdommer mv. Behandlingen av produksjonsdyrene utføres av statlig ansatte distriktsveterinærer på «helstatlig» økonomisk basis. Det er flere distriktsveterinærer organisert sammen og knyttet til såkalte veterinærstasjoner. Fordelingen av disse er organisert slik at alle deler av landet skal kunne få veterinærhjelp til produksjonsdyr. Det er etablert en kontinuerlig vaktordning ved veterinærstasjonene.

Den danske veterinærloven, Lov om dyrlægegering mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 492 af 28. juni 1990 er i hovedsak en profesjonslov, men har også bestemmelser om Det veterinære sundhedsråd, om dyrlæger i offentlig tjeneste og om tilsyn. Danmark har ikke distriktsveterinærer. Landet er oppdelt i 11 Fødevareregioner, og hver region har en Veterinæravdeling og en Fødevareavdeling. Veterinæravdelingene har omfattende oppgaver i forbindelse med inn- og utførsel av dyr og offentlig sjukdomskontroll. Det er nedfelt i veterinærloven at privatpraktiserende veterinærer har plikt til å påta seg veterinære oppgaver i det området hvor de har sitt sedvanlige klientell i forbindelse med bekjempelse av smittsomme husdyrsjukdommer. Det er de privatpraktiserende veterinærer som selv organiserer vaktordning for klinisk service i Danmark.

Den finske veterinærloven, Lag om utövning av veterinäryrket, er en ren profesjonslov som i prinsippet dekker de samme forhold som lovene i de øvrige nordiske land. Imidlertid har de i Finland en egen lov, Veterinärvårdslag av 17. august 1990, som sammen med Lagen om djursjukdomar og Lagen om livsmedelhygien i fråga om animalske livsmedel regulerer offentlig så vel som privat veterinær virksomhet. I Finland har kommunene plikt til å «ordna basveterinærservice som avser hälso- och sjukvård för nyttodjur samt sådan veterinærservice som anses nødvendig

för behandling av sjukdomar hos andra husdjur eller för tilhandahållande av normal hälsovårdsservice».

4. NÆRMERE OM INNHOLDET I PROPOSISJONEN

4.1 Rekvirering og utlevering av legemidler

Veterinærloven regulerer bare forhold mellom veterinærer og ikke-veterinærer. Den sonderer ikke mellom forskjellige typer ikke-veterinærer. Av grunner som er beskrevet i proposisjonen, er det behov for dette i dag. Rekvirering og utlevering av legemidler til dyreeiers bruk praktiseres ikke likt blant veterinærer. Spørsmålet er omdiskutert, og det er behov for klargjøring av veterinærloven på dette punktet. Det er også behov for en klargjøring vis-à-vis andre personellgruppers eventuelle bruk av reseptpliktige legemidler. Dette gjelder spesielt fiskehelsebiologenes eventuelle rett til å forskrive reseptpliktige legemidler til fisk, og biologer som ønsker å nytte immobiliserende medikamenter ved innfangning av vilt.

Med enerett til rekvirering følger også et ubetinget ansvar for bruken av legemidler. Dette betyr ikke at det bare er veterinæren som kan gi legemidlet til et dyr under behandling. Det kan overlates til eier eller annen som har ansvar for dyret. Betingelsen er at veterinæren finner vedkommende skikket til oppgaven og at veterinæren sørger for nødvendig informasjon og opplæring. Det viktigste er at et legemiddel blir riktig brukt. Hvem som gir medikamentet er av underordnet betydning.

Departementet mener videre at det ikke er noe i veien for å overlata til lekfolk å foreta injeksjoner forutsatt tilfredsstillende opplæring. Det er imidlertid tatt forbehold når det gjelder injeksjon av bedøvende midler og enkelte typer vaksiner. Forvaltningspraksis har gjennom årene fulgt disse retningslinjene. Årsaken til denne strenge tolkningen er at bedøvelse i seg selv er risikofyllt for pasienten. Dessuten vil mangelfull bedøvelse påføre dyret unødig lidelse ved et smertefullt inngrep.

I Norge er det tradisjon for at veterinærer er restriktive med å levere ut legemidler til dyreeiere for behandling av egne dyr. Imidlertid synes det å foregå en liberalisering både blant dyreeiere og veterinærer. Det er derfor behov for å diskutere utforming av regelverk som er egnet til å sikre riktig bruk av legemidler til dyr i framtida. Det må være en klar forutsetning at medikamentell behandling ikke kan erstatte godt stell og god hygiene i besetninger eller dekke over drifts- og miljøforhold som fører til sjukdom. For å sikre forsvarlig forvaltning av legemidler til dyr, bør det hjemles adgang til å forskriftsfeste retningslinjer for dyrehelsepersonells eller lekfolks bruk av legemidler på dyr. Disse bestemmelsene er ikke ment å erstatte legemiddellovens regulering av rekvirering og utlevering av legemidler.

4.2 Spesialisering

Behovet for å etablere en spesialistordning var en naturlig følge av den faglige utviklingen innen veterinærmedisinen. DNV utarbeidet i slutten av 1980-årene et program med formelle utdanningskrav, der en både la vekt på relevant praksis og teoretisk etterdanning ved veileder. For veterinærer med lang erfaring innen et fagfelt ble det etablert en overgangsordning med godkjenning etter en forenklet prosedyre. Departementet aksepterte DNVs faglige krav, og har godkjent de spesialistene som har avlagt bestått prøve etter innstilling fra hovedkomiteen for spesialistutdanningen. Inntil nå har departementet enkeltvis godkjent spesialistene, men det kan være hensiktsmessig å utarbeide forskrifter om godkjenning som gjør det mulig å delegere godkjenningsmyndigheten til DNV. Spesialistutdanningen forutsettes å foregå i nært samarbeid med den aktuelle utdanningsinstitusjon.

4.3 Nødhjelp

I lovforslaget vil nødhjelpsbestemmelsen bli utvidet til å gjelde dyrehelsepersonell. De skal yte den hjelp «vedkommende evner». Mer kan den enkelte selvsagt ikke yte. Spørsmålet er imidlertid hva man kan forlange av «evner». Her vil kravene måtte vurderes bl.a. ut fra dyrehelsepersonellens erfaringsgrunnlag og det utstyr som er tilgjengelig. Kravene må være større for en praktiserende veterinær eller fiskehelsebiolog i ordinært arbeid enn for dyrehelsepersonell som uten utstyr tilfeldig oppholder seg på stedet. I lovforslaget vil departementet gå bort fra en oppramsing av hvilke tilstander som krever øyeblikkelig hjelp. Den som mottar opplysningene må selv avgjøre om det foreligger behov for nødhjelp.

4.4 Det veterinærmedisinske rettsråd

Det veterinærmedisinske rettsråd trådte i funksjon 1. oktober 1950. Rettsrådet har fra 1950 til 1993 hatt i alt 1 120 saker til behandling. Forsikringsaker, og særlig handelssaker, var dominerende i de første årene av rettsrådets virksomhet, mens de veterinære ansvarssakene har dominert i den senere tid. I de senere år har det kommet flere saker om fiskesjukdommer der det kan dreie seg om tvist om betydelige verdier. Det er også en økende tendens til ansvarssaker når det gjelder behandling av smådyr, særlig hund og katt.

Det veterinærmedisinske rettsråd har gjennom årene vist sin berettigelse, særlig som et viktig ledd i å løse tvistesaker innen det veterinærmedisinske området. På denne måten har en unngått mange og kostbare rettssaker. Denne virksomheten bør fortsette. Rettsrådet har også vist sin berettigelse ved vurdering av veterinærmedisinske spørsmål og dyrevernsproblemer overfor offentlige myndigheter. Rettsapparatet oppnevner ofte eksperter eller enkeltpersoner som sakkyndige, uavhengig av Det veterinærmedisinske

rettsråd, alt etter sakens art. Rettsrådet burde kunne spille en større rolle også i denne sammenheng. Rådet bør ikke tillegges myndighet hverken i forvaltningssaker eller i rettslige saker, men bør være et rent sakkyndig rådgivende organ for saker som ligger innenfor dyrehelselovens område. I den grad rådet finner det nødvendig skal de selv ta opp til vurdering aktuelle temaer og gi råd til departementet.

5. ORIENTERING OM GJENNOMFØRING AV VAKTORDNINGEN I DYREHELSEFORVALTNINGEN

5.1 Bakgrunn

Den lokale, veterinære beredskapen er i dag i stor grad basert på at Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinæren er tilgjengelig for henvendelser om både forvaltningsmessige og kliniske oppgaver. Tilgjengeligheten utenfor alminnelig arbeidstid sikres ved at privatpraktiserende veterinærer inngår avtale med Dyrehelsetilsynet som vaktavløserer for distriktsveterinærene. Ut fra dagens ordning utbetaler Dyrehelsetilsynet årlig 30 mill. kroner i vaktgodtgjørelse. Godtgjørelsen og andre forhold knyttet til vaktordningen, er fastsatt i en kollektiv særavtale av 10. desember 1991.

Et viktig prinsipp i St.prp. nr. 54 (1999-2000) om faglige, juridiske og økonomiske rammer for dyrehelseforvaltningen og virksomheten til veterinærer og annet dyrehelsepersonell gikk ut på å etablere et skille mellom beredskap overfor henholdsvis forvaltningsmessige og private (kliniske) oppgaver. Departementet orienterer i proposisjonen om et opplegg med vaktordninger for offentlige og private behov, samt spesielle stimuleringsiltak i områder med lav inntjening. Den nye ordningen forutsettes opprettet innenfor de bevilgningene som fremgår av statsbudsjettet for 2001.

Næringskomiteen forutsatte i Innst. S. nr. 235 (1999-2000) at den nye vaktordningen ble etablert med basis i et samarbeid mellom alle involverte parter. Landbruksdepartementet/Statens dyrehelsetilsyn har samrådd seg med Den norske veterinærforening (DNV). Det ble avholdt en rekke møter i tidsrommet juni til desember 2000. Drøftingene førte ikke fram og det ble brudd mellom partene 5. januar 2001.

Siden en ikke kom fram til noen løsning ut fra gitte premisser, var partene enige om å opprettholde den gjeldende vaktordningen inntil videre.

5.2 Forvaltningsvakt

Det opprettes en vaktordning for alle de tre nivåene innen Statens dyrehelsetilsyn, der vakten på lokalt nivå skal kunne rykke ut i påkommende tilfeller, for eksempel akutte dyrevernsaker eller mistanke om eller utbrudd av alvorlige smittsomme sjukdommer som krever strakstiltak fra det offentlige. Vakten på

regionalt og sentralt nivå skal være tilgjengelig pr. telefon, og organiseres med ca. 35 lokale, fire regionale og en sentral forvaltningsvakt.

5.3 Kliniske vaktordninger

Den som har klinisk allmennvakt, skal ta seg av alvorlige akutte sjukdommer og skader som ikke kan vente til neste arbeidsdag av dyrevernmessige eller dyrehelsemessige hensyn og ivareta offentlige interesser, herunder meldeplikten og utføre enkelttjenester for Statens dyrehelsetilsyn mot fastsatt godtgjørelse. Vaktordningen skal være basert på frivillighet, men det etableres en hjemmel for å kunne gi pålegg om vakt i forslaget til lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Det opprettes ca. 150 kliniske vaktområder. Antall vaktområder vil bli vurdert regelmessig. Den kliniske allmennvakten skal være «primærhelsetjeneste» også for familiedyr. Det opprettes ni spesialvakter for familiedyr, som kan dekke et stort geografisk område. Den som har klinisk spesialvakt, skal gi råd til klinisk allmennvakt og ta seg av henviste tilfeller som krever spesiell kyndighet og utstyr.

Økonomiske stimuleringsstilskudd kan bidra til å sikre tilgang på veterinærer i næringssvake områder. Det er aktuelt å gi slik støtte for eksempel i form av driftstilskudd knyttet opp til eventuelle omstillinger i Statens dyrehelsetilsyn. De veterinære vaktordningene skal evalueres både med hensyn til økonomi og organisering i løpet av 2002.

For å finansiere det nye systemet, ble det foreslått en total, årlig bevilgning på 55 mill. kroner; altså en økning på 25 mill. kroner i forhold til den gjeldende ordningen. Bevilgningen ble foreslått fordelt med inntil 15 mill. kroner til lokal, regional og sentral forvaltningsvakt, og 40 mill. kroner til klinisk vakt. Den kliniske vekten ble foreslått delfinansiert gjennom en økning av avgiften på fôr til selskapsdyr. Stimuleringsstilskudd skulle også dekkes av midlene til klinisk vakt. Stortingets vedtak den 14. juni 2000 innebar en bevilgning i samsvar med Regjeringens forslag og en tilslutning til de prinsipper som ble presentert i St.prp. nr. 54 (1999-2000).

Departementet konstaterer at det ikke har vært mulig å komme fram til en avtale med DNV slik flertallet i næringskomiteen forutsatte i sin innstilling. Uenigheten skyldes etter departementets mening at DNV har forutsatt 10 mill. kroner høyere bevilgningsramme enn det Stortinget har gjort vedtak om for 2001. Videre er det forutsatt at staten skal forplikte seg til å øke bevilgningene ytterligere i de nærmeste årene. Uenigheten om de økonomiske rammene skyldes i stor grad prinsippuenighet om grunnlaget for å fastsette godtgjørelsen for klinisk vakt. I de proposisjoner som er lagt fram for Stortinget er det blitt lagt til grunn at det skal gis et tilskudd til veterinær klinisk

beredskap som er en privat servicetjeneste. DNV har ment at ordningen skal betraktes som et offentlig arbeidsforhold. Departementet har samlet sett ikke sett at det er mulig å gå inn på økte bevilgninger til vaktordninger i 2001 eller å forplikte seg til ytterligere økte bevilgninger for seinere år.

Det foreligger nå det etter departementets vurdering to alternativer:

Alternativ 1: Bevilgninger på 55 mill. kroner fordeles med 40 mill. kroner til klinisk vakt og 15 mill. kroner til offentlig vakt. (Jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Alternativ 2: Bevilgningen på 55 mill. kroner fordeles med 44 mill. kroner til klinisk vakt og 11 mill. kroner til offentlig vakt. (Kompromissforslag fra forhandlingene.)

Departementet mener alternativ 1 er best. Det følger opp intensjonen i St.prp. nr. 54 (1999-2000) og St.prp. nr. 1 (2000-2001), og vil dekke statens behov på en tilfredsstillende måte. Departementet vil følge opp saken etter at Stortinget har gitt sine merknader til denne proposisjonen.

5.4 Økonomiske og administrative følger av vaktordningen

De nye vaktordningene etableres innenfor de økonomiske rammer som er gitt i St.prp. nr. 54 (1999-2000) og videreført i St.prp. nr. 1 (2000-2001). I henhold til alternativ 1 fordeles bevilgningen med 15 mill. kroner til lokal, regional og sentral forvaltningsvakt, 40 mill. kroner til klinisk vakt inklusive klinisk spesialvakt og stimuleringstiltak.

Etablering av forvaltningsvakt skal drøftes med DNV etter hovedtariffavtalen i staten § 17 tredje ledd. Det skal videre føres tarifforhandlinger om godtgjørelsen for forvaltningsvakt. Etter bruddet med DNV må vaktordningene etter departementets mening etableres uten medvirkning fra DNV i 2001. For senere år bør ordningen videreføres etter drøftinger med DNV innenfor de bevilgningsrammer som Stortinget gjør vedtak om.

Det er i utgangspunktet privatpraktiserende veterinærer som skal etablere de kliniske vaktene. Distriktsveterinærer og andre veterinærer som driver praksis i tillegg til annet arbeid, kan delta i den kliniske vekten på sin fritid.

For å oppnå den ønskede, kliniske beredskapen, vil staten stille visse krav til de vakthavende og vaktene. Tilskuddene og vilkårene for å få tilskudd skal fastsettes i forskrifts form. Forskriften skal hjemles i ny lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Tilskuddet skal bestå av en grunnsats med tillegg avhengig av inntjeningen i vaktområdet. Enkelte vaktområder vil få et sesongtillegg.

Inntil 0,5 mill. kroner skal benyttes til økonomiske stimuleringstiltak for å sikre veterinærdekning i områder med liten inntjening.

6. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

6.1 Nødhjelp

Lovforslaget legger opp til at dyr skal gis forsvarlig behandling selv om eieren ikke kan betale eller om eieren er ukjent. Det eksisterer en ordning for veterinærer i dag, men det økonomiske ansvaret har vært kommunalt. Ved at staten i disse spesielle tilfellene dekker utgiftene vil en unngå tvil som kan oppstå om hvilken kommune som skal betale regningen.

6.2 Det veterinærmedisinske rettsråd

Det veterinærmedisinske rettsråd er tiltenkt en sentral funksjon som rådgiver for sentraladministrasjonen i disiplinærsaker, saker om forsvarlig virksomhet, saker av veterinærmedisinsk art og i dyrevernsprosjekt. Dagens rettsråd har et budsjett på i underkant av kr 150 000. Det er grunn til å forvente en økning i disse kostnadene fordi rettsrådet forventes å få flere oppgaver fremover. Kostnadene kan anslagsvis bli på 0,5 mill. kroner.

6.3 Klinisk vakt

De økonomiske rammene for klinisk vakt er lagt i St. prp. nr. 54 (1999-2000) om faglige, juridiske og økonomiske rammer for dyrehelseforvaltningen og virksomheten til veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Jfr. Stortingets vedtak i saken 14. juni 2000.

6.4 Forskriftsbasert tilsyn

Det er foreslått hjemmel til å utarbeide forskrifter på en rekke områder innen dyrehelsepersonells ansvarsområde, som for eksempel om:

- i) bruk av medhjelper
- ii) om rekvirering forbeholdt dyrehelsepersonell med spesialkompetanse og om rekvirering til bruk innen eget praksisområde
- iii) bruk av bestemte hjelpemidler, undersøkelses- og behandlingsmetoder
- iv) immobilisering av dyr
- v) forsvarlig virksomhet
- vi) ordnede opptegnelser
- vii) sikkerhetsstillelse
- viii) klinisk vakt.

Tilsynsansvaret for disse vil bli lagt til Statens dyrehelsetilsyn, og fører til administrative konsekvenser for denne etaten.

7. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Erling Brandsnes, Gunnar Breimo, Mimmi Bæivi, Karin Kjølmoen, Kjell Opseth og Rita Tveiten, fra

Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen og Randi Karlstrøm, fra Høyre, Ansgar Gabrielsen og Ivar Kristiansen, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm, fra Senterpartiet, lederen Morten Lund, fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, og representanten Terje Knudsen, merker seg at forslaget i proposisjonen er en helt ny lov for veterinærer og annet dyrehelsepersonell, og at denne skal erstatte den tidligere loven om veterinærer mv. Arbeidet med loven startet allerede i 1994 og komiteen merker seg at lovforslaget har vært sendt ut på høring i to omganger. Loven er i hovedsak en profesjonslov der organiseringen av det offentlige veterinærvesen ikke er med slik det var i den gamle loven. Derimot har Stortinget behandlet disse spørsmål i St.prp. nr. 54 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 235 (1999-2000), Om faglige, juridiske og økonomiske rammer for dyrehelseforvaltningen og virksomheten til veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Komiteen merker seg også at offentlige arbeidsoppgaver for veterinærer har økt. Dette skyldes for en stor del at WTO- og EØS-avtalene har gitt nye betingelser for handel med levende dyr og animalske produkter.

Komiteen er enig i at det er behov for en lov der det stilles krav til kompetanse og forsvarlig virksomhet for veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Det er økende krav til etisk forsvarlig dyrehold og det er et mål å bruke så lite legemidler som mulig, noe som betyr at forebyggende virksomhet blir en viktig del av virksomheten til alt dyrehelsepersonell. Dette vil kunne bidra til å oppfylle målet om å produsere så trygg mat som mulig.

Komiteen har merket seg at et økende antall fiskehelsebiologer arbeider i oppdrettsnæringen og at departementet mener å likestille fiskehelsebiologer og veterinærer når det gjelder behandling av akvatiske dyr med unntak av sjøpattedyr. Dette betyr at fiskehelsebiologer også kan rekvirere reseptpliktige legemidler til akvatiske dyr, unntatt sjøpattedyr. Komiteen merker seg at EUs regelverk er til hinder for dette nå og at Regjeringen så snart som mulig vil ta initiativ overfor EU for å få fjernet disse hindringene.

Komiteen merker seg at departementet får hjemmel til å forby bruk av visse legemidler.

Komiteen merker seg at nye yrkesgrupper arbeider i fagfeltet til veterinærer, slik som veterinærassistenter og dyrepleiere. Disse gruppene som arbeider under autorisert veterinærs ansvar, omfattes også av den nye loven.

Komiteen merker seg at alt dyrehelsepersonell blir pålagt plikt ut fra egne forutsetninger til å yte nødhjelp til dyr.

Komiteen vil vise til at det i dag er et offentlig ansvar å sørge for en landsdekkende veterinærtjeneste.

te. Det vises i denne sammenheng til behandlingen av St.prp. 54 (1999-2000), der næringskomiteen uttalte:

«Komiteen slutter seg til prinsippene i proposisjonen som særlig kommer frem i kapitlene 4, 5 og 7, som betyr at staten har et overordnet ansvar for at alle deler av landet har et forsvarlig tilbud på offentlige og private veterinære tjenester til alle døgnets tider.»

Komiteen konstaterer at forslaget til den nye loven ikke omtaler dette prinsipp, og mener at dette må lovfestes. Imidlertid vil en landsdekkende og organisert tjeneste for å ivareta en forsvarlig dyrehelse-tjeneste, også kunne omfatte andre yrkesgrupper enn veterinærer. Dette gjelder i særlig grad fiskehelsebio- loger. Komiteen vil vise til St.prp. nr. 54 (1999-2000), der det er forutsatt at «Statens dyrehelsetilsyn får ansvar for å organisere både offentlig og klinisk vakt i alle områder av landet» og videre at «deltakelse i vakt bør i prinsippet skje på frivillig basis». Komiteen er enig i dette. Komiteen vil på denne bakgrunn foreslå følgende tillegg til § 1 Lovens formål:

«§ 1 Lovens formål skal lyde:

Staten har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste.»

Komiteen viser videre til at det i lovforslagets § 26 blir foreslått å innføre vaktplikt for praktiserende dyrehelsepersonell og forstår det slik at dette vil kunne skje i områder der en ikke har fått tilstrekkelig personell til å gå frivillig inn i den kliniske vekten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og representanten Terje Knudsen, merker seg at departementet etter lovforslaget vil få myndighet til å bestemme fordeling av og vilkår for utbetaling av tilskudd til den organiserte kliniske vaktordningen. Flertallet mener at aktuelle yrkesorganisasjoner må ha innflytelse på både størrelse på godtgjørelsestilskudd, fordeling av og vilkår for utbetaling. Hvis utøvere innenfor dyrehelsetjenesten skulle kunne bli pålagt vakter med en kompensasjon som er bestemt uten rett til å forhandle, kan dette påvirke dyrehelsepersonells valg av bo- og arbeidssted.

Flertallet viser samtidig til at en bevisst bruk av differensiert godtgjørelse og tilskudd kan styrke områder i landet med mindre muligheter for inntjening. Slik sett kan dette være med på å sikre en god dekning av tjenester innen dyrehelsen over hele landet.

Flertallet vil derfor foreslå at §26 i loven skal lyde:

«§ 26 Om klinisk vakt skal lyde:

1. Det skal etableres klinisk vakt for dyrehelsepersonell i alle deler av landet. Vakttagelse baseres

på frivillighet, og departementet inngår avtale med yrkesorganisasjonene etter forhandlinger om organisering og gjennomføring av vaktene samt om godtgjøring/tilskudd for deltagelse.

2. Departementet kan, hvis det gjennom frivillige ordninger ikke er mulig å dekke opp den kliniske vaktjenesten, bestemme at praktiserende dyrehelsepersonell skal delta i den kliniske vekten på det stedet de utfører sin virksomhet i henhold til betingelser avtalt med yrkesorganisasjonene. Plikt til å delta i vakt begrenses i forhold til den type praksis den enkelte yrkesutøver driver daglig. Plikt til å delta i vakt faller bort ved gyldig forfall, og det må tas hensyn til praktiserende dyrehelsepersonells behov for ordnet fritid.

3. Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragrafen.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre vil vise til at Regjeringen i lovforslagets § 26 foreslår å innføre vaktplikt for praktiserende veterinærer til klinisk vakt, og at Regjeringen skal bestemme hvilke godtgjørelser de veterinærene som blir beordret til klinisk vakt skal ha. Regjeringen begrunner dette med at det vil sikre landet veterinærtjeneste til enhver tid. Disse medlemmer vil igjen vise til at dette, ifølge regjeringen, skyldes at de offentlige veterinærene har blitt tillagt en rekke nye oppgaver som en følge av EØS-avtalen og WTO-avtalen. Disse medlemmer kan ikke på noen måte se at dette forsvarer regjeringens rett til å pålegge privatpraktiserende veterinærer å ha klinisk vakt, men vil samtidig ikke avvise at det under spesielle omstendigheter kan være behov for dette. Disse medlemmer vil for øvrig minne om at Stortinget i Innst. S. nr. 235 (1999-2000) forutsatte at det skulle foreligge en avtale mellom DNV og staten før de nye vaktordningene kunne tre i kraft. Disse medlemmer må konstatere at en slik avtale ikke foreligger.

Disse medlemmer mener at Regjeringen gjennom et slikt forslag bidrar til å redusere muligheten for å få en landsdekkende veterinærtjeneste. Når utøvere av et fritt yrke skal bli pålagt vakter med en kompensasjon som er bestemt uten forhandlingsrett, så vil dette kunne påvirke veterinærenes valg av bo og arbeidssted. Det foreliggende forslag vil kunne føre til at veterinærene vil unngå å søke seg til områder der vaktbelastningene er store.

Disse medlemmer vil også vise til vedlagte brev av 2. mai 2001 til DNV fra advokat Thor-Erik Johansen der det blir gitt en juridisk vurdering av de pålegg regjeringen ønsker å gi til privatpraktiserende veterinærer. Også advokat Johansen tviler på om Regjeringen med rette kan «pålegge en selvstendig næringsdrivende veterinær å delta på vakt til en godtgjø-

ring og på betingelser som ikke er basert på avtale, men diktat».

Disse medlemmer mener at privatpraktiserende veterinær normalt ikke kan pålegges kliniske vakter. Det er særlig pålegg om arbeid til en kompensasjon en ikke har forhandlingsrett til som etter disse medlemmers oppfatning er uakseptabel. Disse medlemmer vil dessuten vise til at regjeringens forslag vil kunne svekke den veterinære tjenesten i næringsfattige strøk.

Disse medlemmer vil videre vise til at departementets begrunnelse for å pålegge veterinærene kliniske vakter uten å ha forhandlingsrett til kompensasjon begrunnes med for knappe bevilgninger på kap. 1207 post 70. Disse medlemmer synes ikke dette er noen relevant problemstilling, og viser til at dette kan løses enkelt gjennom å gjøre kap. 1207 post 70 til en overslagsbevilgning eller søke Stortinget om økte bevilgninger. Stortinget skal ikke indirekte fastsette en godtgjørelse gjennom budsjettforhandlinger.

Disse medlemmer vil derfor foreslå at § 26 i loven skal lyde:

«§ 26 skal lyde:

1. Det skal etableres klinisk vakt for dyrehelsepersonell i alle deler av landet. Vakt-deltagelse baseres på frivillighet, og departementet inngår avtale med yrkesorganisasjonene etter forhandlinger om organisering og gjennomføring av vaktene samt om godtgjøring/tilskudd for deltagelse.
2. Departementet kan, hvis det gjennom frivillige ordninger ikke er mulig å dekke opp den kliniske vakt-tjenesten, bestemme at praktiserende dyrehelsepersonell skal delta i den kliniske vekten på det stedet de utfører sin virksomhet i henhold til betingelser avtalt med yrkesorganisasjonene. Plikt til å delta i vakt begrenses i forhold til type praksis den enkelte yrkesutøver driver daglig. Plikten til å delta i vakt faller bort ved gyldig forfall, og det må tas hensyn til praktiserende dyrehelsepersonells behov for ordnet fritid.
3. Det opprettes en nemnd for å håndtere situasjoner hvor det ikke oppnås enighet ved forhandlinger om vilkår og godtgjøring for deltagelse i vakt og ved beordring til offentlig tjeneste.»

Disse medlemmer forutsetter at departementet om nødvendig kommer tilbake med egen sak om opprettelse av nemnda.

Komiteen merker seg at departementet etter lovforslagets § 27 kan pålegge praktiserende dyrehelsepersonell plikt til å utføre offentlige tjenester mot godtgjørelse fastsatt av departementet, men at plikten bortfaller ved gyldig forfall. Komiteen vil understreke at slike pålegg bare må benyttes når uforutsette situasjoner oppstår og at tungtveiende samfunns-

syn tilsier dette. Komiteen mener det må foreligge krisesituasjoner som for eksempel utbrudd av munn- og klauvsvyke og svinepest, og at det offentlige veterinærvesen ikke har kapasitet til å få rask kontroll over situasjonen.

Komiteen forutsetter at godtgjørelse for arbeid etter beordring avtales mellom partene.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre forutsetter at godtgjørelse fastsettes etter samme prinsipper som for vaktgodtgjørelse.

Komiteen foreslår at § 27 skal lyde:

«§ 27 Beordring i krisesituasjoner skal lyde:

I alvorlige krisesituasjoner kan departementet, eller den departementet bemyndiger, pålegge praktiserende dyrehelsepersonell plikt til å utføre offentlige tjenester etter avtalt godtgjørelse. Beordringen skal være for så kort tid som mulig. Plikten faller bort ved gyldig forfall.»

8. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre:

I lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell skal § 26 nr. 3 lyde:

3. Det opprettes en nemnd for å håndtere situasjoner hvor det ikke oppnås enighet ved forhandlinger om vilkår og godtgjøring for deltagelse i vakt og ved beordring til offentlig tjeneste.

9. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

Kapittel 1 Formål, definisjoner og virkeområde

§ 1 Lovens formål

Lovens formål er å bidra til at dyrehelsepersonell utøver forsvarlig virksomhet og dermed bidrar til god dyrehelse, forsvarlig dyrevern, trygg mat og ivaretagelse av miljøhensyn.«§ 1 Lovens formål skal lyde:

Staten har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste.

§ 2 Definisjoner

Med dyrehelsepersonell forstås i denne loven personer som har autorisasjon eller lisens etter §§ 4 og 5.

Med akvatiske dyr forstås i denne loven vannlevende dyr, herunder sjøpattedyr, samt kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier av vannlevende dyr.

§ 3 Lovens virkeområde

Loven gjelder for dyrehelsepersonell i riket.

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

Kapittel 2 Autorisasjon, lisens og andre godkjenninger

§ 4 Autorisasjon

Rett til autorisasjon som veterinær (dyrlege) og fiskehelsebiolog har den som dokumenterer relevant eksamen ved norsk universitet eller vitenskapelig høgskole.

Rett til autorisasjon har også den som har avlagt utenlandsk eksamen som er anerkjent etter avtale om gjensidig godkjenning etter § 6.

Autorisasjon som veterinær eller fiskehelsebiolog kan også gis den som har utenlandsk eksamen som departementet anerkjenner som faglig jevngod, eller som på annen måte godtgjør å ha nødvendig kyndighet. Departementet skal først innhente uttalelser fra norsk universitet eller vitenskapelig høgskole.

Departementet kan ved forskrift fastsette at andre enn de personellgruppene som omfattes av foregående ledd, kan gis autorisasjon.

Autorisasjon gis etter søknad. Søkeren må være under 75 år og ellers være skikket.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om praktisk tjeneste, tilleggsutdannelse og krav om skriftlig løfte som vilkår for å få autorisasjon.

§ 5 Lisens

Den som ikke fyller vilkårene for å få autorisasjon, kan i stedet gis lisens etter søknad. Departementet kan fastsette at en lisens skal være begrenset i tid, til bestemt stilling, til utførelse av praktisk tjeneste som omtalt i § 4 siste ledd, til visse undersøkelses- eller behandlingsmåter eller knyttet til andre vilkår og innskrenkninger.

Lisens kan også gis til dyrehelsepersonell med utenlandsk eksamen som er anerkjent etter avtale om gjensidig godkjenning etter § 6.

Autorisert dyrehelsepersonell som godtgjør at de er skikket til fortsatt å utøve forsvarlig virksomhet etter nådd aldersgrense, kan gis lisens.

Departementet gir nærmere forskrifter om betingelsene for å få lisens og de vilkårene som kan knyttes til den.

§ 6 Internasjonale avtaler

Autorisasjon, lisens og andre godkjenninger kan gis etter gjensidig avtale med fremmed stat. Departe-

mentet kan ved forskrift gi nærmere regler om autorisasjon, lisens og godkjenninger av dyrehelsepersonell på grunnlag av utenlandsk utdanning.

§ 7 Grensepraksis

Autoriserte veterinærer som driver praksis i Sverige og Finland i veterinærdistrikter som grenser til Norge, kan i særlige tilfeller yte veterinære tjenester i tilgrensende norsk veterinærdistrikt uten autorisasjon eller lisens fra departementet.

§ 8 Godkjenning av spesialister

Departementet kan gi forskrifter om vilkår for godkjenning av spesialister innen avgrensede fagområder.

§ 9 Myndighet til å gi autorisasjon, lisens og andre godkjenninger

Autorisasjon, lisens og godkjenning av spesialister gis av departementet eller den departementet bemyndiger.

§ 10 Avslag på søknad om autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger

Dersom det foreligger forhold som gir grunnlag for tilbakekall etter § 35, kan departementet eller den departementet bemyndiger avslå søknad om autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning.

§ 11 Aldersgrense og fraskrivelse av autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning

Autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning i medhold av denne loven opphører når innehaveren fyller 75 år, jf. § 5 tredje ledd, men retten til å benytte yrkesbetegnelsen beholdes etter nådd aldersgrense.

Autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning gitt i medhold av denne loven kan fraskrives ved innlevering av dokumentet til departementet.

Kapittel 3 Dyrehelsepersonells plikter og rettigheter

§ 12 Dyrehelsepersonells plikter

Dyrehelsepersonells plikter innen sitt fagområde er

1. å arbeide for velferd og sunnhet hos dyr, herunder villlevende dyrebestander,
2. å medvirke til etisk og miljømessig forsvarlig dyrehold,
3. å verne samfunnet mot fare og skader forårsaket av dyresjukdommer eller av næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse.

§ 13 Virkninger av autorisasjonsforholdet m.m.

Den som har autorisasjon eller lisens etter denne loven, kan utøve slik virksomhet som utdanningen

kvalifiserer til innen de rammene denne og andre relevante lover setter.

Innehaver av autorisasjon eller lisens har plikt til å utøve sin virksomhet på en faglig forsvarlig måte.

Departementet kan i medhold av § 5 knytte vilkår til lisens og herunder bestemme at innehaver skal være underlagt tilsyn av annet dyrehelsepersonell.

§ 14 Nødhjelp

Dyrehelsepersonell plikter snarest mulig å yte den hjelp vedkommende evner - personlig eller ved stedfortreder - når det etter tilgjengelige opplysninger må antas at øyeblikkelig hjelp er påtrengende nødvendig. Plikten faller bort ved gyldig forfall eller ved at hjelp i tide blir ytt av annet dyrehelsepersonell.

For den hjelp dyrehelsepersonell har ytt etter foregående ledd, kan hun eller han kreve en passende godtgjørelse fra staten, dersom hun eller han ikke etter krav får betaling av rekvirenten eller den som har betalingsplikten.

§ 15 Bruk av medhjelper

Dyrehelsepersonell kan i sin virksomhet la seg bistå av annet personell forutsatt at det gis tilstrekkelig instruksjon og føres tilsyn. Den som overlater utførelse av oppgaver til andre, skal påse at vedkommende har de kvalifikasjonene som kreves for forsvarlig utførelse av oppgavene.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om dyrehelsepersonells bruk av medhjelper.

§ 16 Bruk av beskyttet tittel

Bare den som har autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning i medhold av denne loven har, med det unntaket som fremgår av § 11, rett til å benytte slik tittel som er fastsatt for vedkommende gruppe av dyrehelsepersonell.

Andre må ikke benytte titler eller annonsere virksomhet på en slik måte at det gir eller er egnet til å gi inntrykk av at vedkommende har en bestemt autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning.

§ 17 Rekvirering av legemidler til dyr

Bare veterinærer kan rekvirere reseptpliktige legemidler til dyr.

Uten hinder av første ledd kan fiskehelsebiologer rekvirere reseptpliktige legemidler til akvatiske dyr, unntatt sjøpattedyr.

Departementet kan helt eller delvis forby rekvirering av bestemte legemidler til dyr. Den samme retten har det departementet som helselovgivningen hører under.

Det departementet som helselovgivningen hører under gir alminnelige bestemmelser om utstedelse av resept og kan fastsette at resept på spesielt nevnte legemidler skal oppbevares på apotek til ettersyn for dy-

rehelsemyndighetene som ledd i offentlig tilsyn med forsvarlig virksomhet.

Apotek som har grunn til å tro at dyrehelsepersonell misbruker bedøvende midler eller rekvirerer legemidler det er forbud mot å rekvirere, skal uten hinder av sin taushetsplikt gi melding om dette til dyrehelsemyndighetene.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om rekvirering forbeholdt dyrehelsepersonell med spesialkompetanse, og om rekvirering til bruk i eget praksisområde.

§ 18 Om medisinsk behandling av dyr og bruk av bestemte metoder m.m.

Bare den som er veterinær kan

1. behandle dyr som det er grunn til å tro er angrepet av smittsom sykdom eller som har sykdom hvis behandling krever veterinærmedisinsk kyndighet,
2. nytte undersøkelses- og behandlingsmetoder som krever spesiell kyndighet i forbindelse med diagnostisering, forebygging og behandling av sykdom hos dyr. Til slike metoder regnes operative inngrep, injeksjoner og annen perforering av hud eller slimhinne,
3. iverksette fullstendig eller lokal bedøvelse,
4. bruke reseptpliktige legemidler til behandling av dyr,
5. forestå kjøttkontroll.

Fiskehelsebiologene kan behandle smittsomme og andre sykdommer etter bestemmelsene i første ledd, punktene 1-4, men bare hos akvatiske dyr unntatt sjøpattedyr.

Bestemmelsene i denne paragrafen er ikke til hinder for at dyrehelsepersonell kan nytte medhjelper jf. § 15. Dyreeier kan etter instruksjon fra dyrehelsepersonell foreta medisinsk behandling av egne dyr med legemidler som kun er beregnet brukt av dyrehelsepersonell. Departementet kan gi forskrifter om bruk av legemidler på dyr.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler for immobilisering av dyr. Uten hinder av første ledd pkt. 3 kan departementet tillate at andre enn veterinær kan utføre dette i spesielle tilfeller.

§ 19 Tillatelse til eller forbud mot bruk av bestemte metoder etc.

Departementet kan ved forskrift fastsette at nærmere bestemte hjelpemidler, undersøkelses- og behandlingsmetoder kan nyttes bare av dyrehelsepersonell som har autorisasjon eller lisens etter denne loven.

Departementet kan ved forskrift fastsette at spesielle hjelpemidler, undersøkelses- og behandlingsmetoder kan nyttes bare av autorisert dyrehelsepersonell etter særskilt tillatelse fra departementet. Departementet kan også forby bruk av bestemte undersøkelses- og behandlingsmetoder.

§ 20 Hovedregel om taushetsplikt

Dyrehelsepersonell og deres medhjelpere skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger som han eller hun har fått i sin virksomhet om

1. noens personlige forhold eller
2. driftsmessige forhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningene angår.

Vedkommende kan heller ikke utnytte slike opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.

Også enhver annen som omhandles i denne lov, har taushetsplikt om opplysninger nevnt i første ledd, i den grad vedkommende har fått kjennskap til opplysningene gjennom dyrehelsepersonell.

§ 21 Begrensninger i taushetsplikten

Taushetsplikten etter § 20 er ikke til hinder for

1. at opplysninger gjøres kjent for den opplysningene direkte gjelder, eller for andre i den grad den som har krav på taushetsplikt, samtykker,
2. at opplysninger gis den som fra før er kjent med opplysningene,
3. at opplysninger gis når ingen berettiget interesse tilsier hemmelighold,
4. at opplysninger gis videre når behovet for beskyttelse må anses ivaretatt ved at individualiserende kjennetegn er utelatt,
5. at opplysninger gis videre når tungtveiende private eller offentlige interesser gjør det rettmessig å gi opplysningene videre, eller
6. at opplysningene gis videre etter regler fastsatt i lov eller i medhold av lov når det er uttrykkelig fastsatt eller klart forutsatt at taushetsplikt ikke skal gjelde.

§ 22 Opplysninger til dyreeier

Dyrehelsepersonell skal uoppfordret gi dyreeieren eller dennes representant, opplysninger om undersøkelsesmetoder, diagnoser og aktuelle behandlingsalternativer og prognose. Videre skal eieren informeres om mulig risiko og bivirkning som undersøkelsen eller behandlingen medfører. Dersom det i tilknytning til undersøkelsen eller behandlingen oppstår skade eller komplikasjoner, skal dyreeieren informeres om dette. Opplysninger skal gis i en forståelig form og ut fra dyreeierens forutsetninger.

§ 23 Forsvarlig virksomhet

Dyrehelsepersonell plikter å utøve sin virksomhet forsvarlig og skal herunder

1. holde sine relevante faglige ferdigheter og kunnskaper ved like,
2. være bevisst egne faglige begrensninger,
3. sikre kvaliteten på sine tjenester og påse at virksomheten og tjenestene planlegges og utføres i

samsvar med allment aksepterte faglige og etiske normer og krav fastsatt i medhold av lov eller forskrift,

4. dersom pasientenes tilstand krever spesiell behandling som en ikke behersker selv, henvise dyreeieren til annet dyrehelsepersonell som har nødvendig kyndighet og utstyr og
5. gjøre seg kjent med de reglene som gjelder og følge de bestemmelsene som er gitt for utøvelse av egen virksomhet.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere krav til hvordan virksomheter skal drives.

§ 24 Om ordnede optegnelser, meldinger, rapporter og innsyn i journal

Dyrehelsepersonell plikter å melde fra til offentlige veterinærmyndigheter om bostedsadresse, om de driver privat virksomhet og om utgangspunktet for denne virksomheten.

Dyrehelsepersonell skal føre ordnede optegnelser over sin virksomhet. Optegnelsene skal føres i samsvar med god yrkesskikk og skal inneholde fullstendige opplysninger om pasienter og deres behandling, samt opplysninger som er nødvendige for å oppfylle melde- og rapporteringsplikten etter tredje ledd. Optegnelsene kan kreves framlagt som bevis i en rettsak eller administrativ sak om vedkommendes virksomhet.

Dyrehelsepersonell skal avgi de rapportene og meldingene som offentlige dyrehelsemyndigheter bestemmer.

Dyrehelsepersonell skal gi dyrehelsemyndighetene adgang til virksomhetens lokaler og gi alle de opplysningene som anses påkrevet for utøvelsen av tilsyn med dyrehelsepersonells virksomhet. Dyrehelsepersonell skal, uten hinder av taushetsplikten, utlevere de dokumenter, lyd- og bildeopptak og lignende som kreves av tilsynsmyndigheten.

En dyreeier har rett til selv eller ved en representant han utpeker å gjøre seg kjent med egne dyrs journal med vedlegg. Etter anmodning har dyrehelsepersonell plikt til å låne ut eller utlevere journal med vedlegg til annen dyreklinikk eller annet dyrehelsepersonell når dette anses nødvendig for videre behandling av pasient.

Departementet kan gi forskrifter om bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 25 Sikkerhetsstillelse

Dyrehelsepersonell som vil utøve privat virksomhet, skal stille sikkerhet for det ansvar de kan pådra seg i sin virksomhet. Forsikringen skal også omfatte skade voldt av eventuelle arbeidstakere.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om hvor stor sikkerhet som bør kreves.

§ 26 Om klinisk vakt

1. Det skal etableres klinisk vakt for dyrehelsepersonell i alle deler av landet. Vakttagelse baseres på frivillighet, og departementet inngår avtale med yrkesorganisasjonene etter forhandlinger om organisering og gjennomføring av vaktene samt om godtgjøring/tilskudd for deltagelse.
2. Departementet kan, hvis det gjennom frivillige ordninger ikke er mulig å dekke opp den kliniske vakttjenesten, bestemme at praktiserende dyrehelsepersonell skal delta i den kliniske vakten på det stedet de utfører sin virksomhet i henhold til betingelser avtalt med yrkesorganisasjonene. Plikt til å delta i vakt begrenses i forhold til type praksis den enkelte yrkesutøver driver daglig. Plikten til å delta i vakt faller bort ved gyldig forfall, og det må tas hensyn til praktiserende dyrehelsepersonells behov for ordnet fritid.
3. Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 27 Beordring i krisesituasjoner

I alvorlige krisesituasjoner kan departementet, eller den departementet bemyndiger, pålegge praktiserende dyrehelsepersonell plikt til å utføre offentlige tjenester etter avtalt godtgjørelse. Beordringen skal være for så kort tid som mulig. Plikten faller bort ved gyldig forfall.

§ 28 Utstedelse av faglige attester og erklæringer

En attestutsteder må være varsom, nøyaktig og objektiv. Dokumentet skal være korrekt og bare inneholde opplysninger som er nødvendige for formålet. Dyrehelsepersonell som er inhabile etter forvaltningslovens § 6, skal ikke utstede attest eller lignende erklæring.

§ 29 Bortfall av rett til å utøve virksomhet der dyrehelsepersonell opptrer som apoteker eller apotekbestyrer

Dyrehelsepersonell med rekvireringsrett til legemidler, har ikke rett til å utøve sin virksomhet i den tid vedkommende er apoteker eller apotekbestyrer.

Kapittel 4 Det veterinærmedisinske rettsråd

§ 30 Rådets oppnevning og sammensetning

Det oppnevnes et veterinærmedisinsk rettsråd med 7 medlemmer, som med personlige varamedlemmer oppnevnes av departementet for en periode på 5 år. Leder og nestleder oppnevnes av departementet. Ett av medlemmene med varamedlem skal være jurist.

Av de øvrige seks medlemmene skal fire være dyrehelsepersonell i vitenskapelige stillinger innen relevante fagområder og to har erfaring fra klinisk praksis. De to sistnevnte oppnevnes etter forslag fra yrkesorganisasjonene. Ved oppnevningen skal det tas hensyn til at de forskjellige grenene av veterinærmedisinen blir best mulig representert.

Rådet kan innhente uttalelser fra eller tilkalle sakkyndige når den nødvendige kompetansen ikke finnes blant rådets medlemmer.

Departementet tilsetter rådets sekretær.

§ 31 Rådets oppgaver

Rådet skal være rådgiver for veterinærmyndighetene i disiplinærsaker, saker om forsvarlig virksomhet, saker av veterinærmedisinsk art og dyrevernsprosmål. Rådet kan også ta opp saker av eget tiltak.

Rådet skal stå til disposisjon for retten, påtalemyndigheten, offentlige forsvarere og oppnevnte sakkyndige i veterinærmedisinske spørsmål og dyrevern i forbindelse med sivile saker og straffesaker.

Rådet kan avgi uttalelser og foreta undersøkelser for forsikringsselskaper og andre i saker om forsikring av dyr, dyrehelsepersonells ansvar, handelstvister og andre saker av veterinærmedisinsk eller dyrevernsmessig art. Det betales i disse tilfelle et gebyr etter en norm som departementet fastsetter.

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om arbeidsform og ytterligere arbeidsoppgaver.

§ 32 Rådets innsynsrett i journaler m.v.

Dyrehelsepersonells journal med vedlegg og øvrige dokumenter om saker som behandles av Det veterinærmedisinske rettsråd, skal på forespørsel forelegges rådet.

§ 33 Godtgjørelse

Rådets leder, medlemmer og sekretær, samt tilkalt sakkyndige gis godtgjørelse etter satser fastsatt av departementet.

Kapittel 5 Straff og andre sanksjoner

§ 34 Advarsel

Den regionale dyrehelsemyndigheten (fylkesveterinæren) kan gi advarsel til dyrehelsepersonell som forsettlig eller uaktsomt overtrer plikter etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den, hvis pliktbruddet er egnet til å medføre fare for sikkerheten i dyrehelsetjenesten eller til å påføre dyreeier store belastninger og dyr unødig lidelse. Tilsvarende gjelder hvis dyrehelsepersonell har utvist atferd som er egnet

til å svekke tilliten til deres yrkesgruppe. Advarsel er enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

§ 35 Tilbakekall og suspensjon av autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger

Autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning gitt i medhold av denne loven, kan av departementet kalles tilbake dersom innehaver er uskikket til å utøve sitt yrke på grunn av alvorlig sinnslidelse, psykisk eller fysisk svekkelse, langt fravær fra yrket, misbruk av alkohol, bruk av narkotika eller midler med lignende virkning, grov mangel på faglig innsikt, uforsvarlig virksomhet eller ved grove pliktbrudd etter denne loven, eller forskrift gitt i medhold av den. I forbindelse med vurderingen, kan departementet pålegge vedkommende å la seg undersøke av relevant fagpersonell.

Autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning kan også kalles tilbake dersom innehaveren tross advarsel unnlater å innrette seg etter lov- eller forskriftsbestemte krav.

Autorisasjon, lisens eller annen godkjenning gitt på grunnlag av tilsvarende godkjenning i en annen stat kan kalles tilbake dersom godkjenningen taper sin gyldighet i vedkommende stat.

Istedenfor fullstendig tilbakekall kan autorisasjon, lisens eller andre godkjenninger begrenses til utøvelse av bestemt virksomhet. Til slikt vedtak kan det knyttes vilkår.

Dersom det er skjellig grunn til å anta at det foreligger grunnlag for tilbakekall kan departementet suspendere autorisasjon, lisens og andre godkjenninger, i den utstrekning det finnes nødvendig.

Ved tilbakekall, begrensnings eller suspensjon av autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenninger skal det gis melding til godkjennende myndighet i annen stat hvor det er kjent at vedkommende utøver virksomhet, dersom dette er nødvendig for å oppfylle en internasjonal overenskomst.

§ 36 Tap av rekvireringsrett

Dersom en veterinærs eller fiskehelsebiologs rekvirering og bruk av legemidler til dyr er uforsvarlig eller i strid med lov eller forskrift gitt med hjemmel i lov, kan departementet helt eller delvis frata vedkommende retten til rekvirering og bruk av bestemte legemidler for en bestemt tid eller for alltid.

Hvis departementet finner det forsvarlig, kan det etter søknad gi tilbake retten før utløpet av den tid som er fastsatt.

En veterinær kan selv gi bindende avkall på retten til å rekvirere enkelte legemidler for en bestemt tid eller for alltid.

§ 37 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den, straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder. Medvirkning straffes på samme måte. Når det gjelder overtredelse av § 18 eller bestemmelser gitt i medhold av § 18, kan straffen i gjentakelsestilfeller eller under særdeles skjerpene omstendigheter forhøyes til inntil 6 måneders fengsel.

Kapittel 6 Avsluttende bestemmelser

§ 38 Ikrafttreden

Denne loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Samtidig oppheves lov 10. desember 1948 nr. 3 om veterinærer m.v.

Bestemmelsene i § 17 annet ledd om fiskehelsebiologers rett til rekvirering av legemidler gjelder ikke før det tidspunkt departementet bestemmer.

§ 39 Overgangsordninger

Forskrifter o.l. gitt med hjemmel i lov 10. desember 1948 nr. 3 om veterinærer m.v. gjelder i den utstrekning de ikke strider mot loven her eller forskrifter fastsatt med hjemmel i loven her.

Den som ved lovens ikrafttredelse har autorisasjon og spesialistgodkjenning som dyrehelsepersonell, beholder sin autorisasjon og spesialistgodkjenning etter denne loven.

Departementet kan fastsette forskrifter med overgangsbestemmelser.

§ 40 Endringer i andre lover

I lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyreververn gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

Politiet, medlem av dyrevernemnd og *distrikts- eller fylkesveterinær* kan, til kvar tid, inspisera dyr som kjem inn under lova og dei stader og rom o.l. der slike dyr held til.

§ 7 første ledd skal lyde:

Ingen annan enn veterinær kan gjera kirurgisk inngrep eller setja i verk medisinsk behandling av dyr når det er grunn til å tru at inngrepet eller behandlinga kan føra til lidning for dyret. Er det grunn til å tru at inngrepet eller behandlinga kjem til å gjera dyret mykje vondt, skal veterinæren nytta heil eller lokal svævning om ikkje medisinske grunnar er til hinder. *Når det gjeld akvatiske dyr, med unntak av sjøpattedyr, har og*

fiskehelsebiologar høve til å setja i verk tilsvarande behandling, jf. lov ..... om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 18. Ein som ikkje er veterinær, kan likevel kastrera gris som ikkje er meir enn ei veke gamal og utan å svæva dyret. Den som kastrerar gris, skal gå gjennom opplæring slik departementet bestemmer.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

Den som har fått løyve etter fyrste leden, kan utan hinder av lov ..... om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 18 nytta heil eller lokal svæving på dei dyr det gjeld.

Oslo, i næringskomiteen, den 29. mai 2001

Morten Lund

leder

Erling Brandsnes

ordfører

Kjell Opseth

sekretær

Vedlegg

Brev fra advokat Thor-Erik Johansen til Den Norske Veterinærforening, oversendt til næringskomiteen, datert 2. mai 2001.

Forslag til lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

1.

Det vises til møte.

Jeg oppfattet konklusjonen dithen at jeg nå lager første utkast til en vurdering. Den gjennomgår du, og kommer med eventuelle korreksjoner. Dette er en hensiktsmessig arbeidsform. Grunnen er at denne saken vel så mye som jus, berører politiske og næringsmessige spørsmål.

Det jeg skriver er ment som argumenter som kombinert med politisk press forhåpentligvis kan medføre endringer i utkastets §§ 26 og 27.

2.

Innledningsvis bemerker jeg at utkastet gir vidtgående fullmakter gjennom de to bestemmelsene, til departementet. Begge gir dessuten fullmaktene innen rammen av et generøst og vidtfavnende forvaltnings-skjønn, jfr. uttrykket «kan», som benyttes i begge bestemmelsene. Det er ubestridt forvaltningsrett at så lenge dette skjønnet ikke utøves helt vilkårlig, kan heller ikke domstolene overprøve det. Således er allerede den innledende indikasjonen i disse bestemmelsene betenkelig, fra en rettsikkerhetsmessig vurdering.

Begge bestemmelsene pålegger veterinærer omfattende inngrep i den felles frie yrkesutøvelse. Det er ut fra det særlig § 27, som har overskriften «Beordring til offentlig tjeneste», som er uvanlig inngripende i den alminnelige næringsfriheten.

Det er ikke heldig at slike plikter pålegges ved en generell fullmaktslovgivning. Jeg kjenner heller ikke bestemmelser fra annen næringslovgivning med tilsvarende innhold.

3.

Jeg går nå nærmere inn på ordlyden.

3.1.

§ 26 inneholder bruk av ordet «kan», som hjemler fritt forvaltningsskjønn to ganger i første ledd, og to ganger i andre ledd, herunder adgang til å utforme forskrifter, som faktisk skal gjelde «gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragraf».

Dermed er et vidtfavnende inngrep i næringsfriheten med dette gitt bort av lovgiver, og overført til en administrasjons frie skjønn.

Konsekvensen blir at staten kan pålegge en selvstendig næringsdrivende veterinær å delta på vakt til

en godtgjøring og på betingelser som ikke er basert på avtale, men diktat.

3.2.

§ 27, beordringshjemmelen, har tilsvarende vide fullmakter, basert på delegert skjønn. Det er helt spesielt at plikten ikke bare knyttes til «uforutsette situasjoner». En upresis vurdering som «tungtveiende samfunnshensyn» er nok. Også her skal det ikke forhandles om godtgjøring. Det gis en diktathjemmel til departementet.

En kuriositet er at plikten «faller bort ved gyldig forfall», uten at dette er definert, eller åpnet for å regulere ved forskrift.

Bestemmelsen er således også lovteknisk svak.

4. Vurdering

Jeg har allerede påvist at det legges opp til et regelverk som er basert på fullmakter, på et område der det er næringsfrihet, med diktat av godtgjøring, som i noen grad er utformet på en lovteknisk svak måte.

Det er også min mening at det kan klart reises spørsmål om bestemmelse er i samsvar med Den Europeiske Konvensjon om Menneskerettigheter, Artikkel 4. Den aktuelle bestemmelsen lyder:

«2. No one shall be required to perform forced or compulsory labour»

I kommentarutgaven «Lorentzen m.flere, Den Europeiske Menneskerettskonvention» s. 95-99 gjennomgås praksis. «Forced or compulsory labour» defineres som «arbeidets ufrivillige karakter». Ved vurderingen av dette har Menneskerettsdomstolen lagt vekt på, i tillegg til graden av ufrivillighet, om arbeidet har vært urimelig eller tyngende, og medført «uungåelige vanskeligheter», og dermed vært «uproporsjonalt». Dette er normer man også finner i ILO konvensjonene 29 og 105.

De rettsavgjørelser man har er knyttet til «ufrivillighet». I kommentarutgaven (s. 97) nevnes særskilt «arbeidsforpliktelse knyttet til bestemte liberale erverv».

Poenget er således ganske enkelt at slik de to aktuelle bestemmelsene er utformet, på grunn av elementet i dem av tvang overfor næringsdrivende, herunder lønnsdiktatet, kan dette meget vel vise seg å være i strid med EMK. Det sentrale poenget er at ordlyden i den aktuelle bestemmelsen, «pligtarbejde», jfr. dansk oversettelse, gjelder «arbeidets ufrivillige karakter», jfr. kommentarutgaven s. 97.

Jeg synes også det er klart på sin plass å minne om Grunnlovens § 101. Den lyder:

«Nye og bestandige Innskærnkninger i Næringsfriheden bør ikke tilstedes Nogen for Fremtiden.»

Denne bestemmelsen må leses i sammenheng med EMK, og særlig som en skranke for statens adgang til å pålegge tvangsmessige tiltak overfor næringsdrivende.

Mitt råd er at foreningen straks tar opp dette, med Stortingets Næringskomité.